

The background of the slide is a close-up photograph of numerous white, square letter tiles scattered on a light-colored wooden surface. The tiles feature black, sans-serif capital letters. Some visible letters include 'S', 'D', 'I', 'A', 'Y', 'E', 'H', 'F', 'A', 'G', 'C', and 'I'.

Algorismes de text

Algorísmica

Grau d'Enginyeria Informàtica

Mireia Ribera, ribera@ub.edu

Daniel Ortiz, daniel.ortiz@ub.edu

Algorismes de text: Conceptes clau

1

El cost del treball amb dades textuais

2

Cercar un text

3

Cercar un text aproximat

4

Levenshtein

El cost de treballar amb cadenes de text

Quan treballem amb cadenes de text, qualsevol operació es complica perquè hem de fer el tractament caràcter a caràcter.

Veiem per exemple el següent codi:

```
def is_unique(paraula):  
    characters_vistos = []  
    for car in paraula:  
        if car in characters_vistos:  
            return False  
        characters_vistos.append(car)  
    return True
```

El cost de treballar amb cadenes de text (II)

```
def is_unique(paraula):  
    characters_vistos = []           # 1 pas  
    for car in paraula:             # per n, on n = nombre caràcters a paraula  
        if car in characters_vistos: # in té un cost m, m = len (characters_vistos)  
            return False           # 1 pas  
        characters_vistos.append(car) # 1 pas  
    return True
```

Caràcters _vistos tindrà 1 caràcter el primer cop, 2 el segon, 3... fins a n-1 caràcters en el pitjor cas. El cost d'iterar sobre aquest in és una sèrie aritmètica:

$$\sum_{i=1}^q i = \frac{q(q+1)}{2} \approx q^2$$

El cost és $1 + n^2 + n + 1 \Rightarrow O(n^2)$

El cost de treballar amb cadenes de text (III)

Un petit algorisme com el que s'ha vist ja té un cost $O(n^2)$ on n és el nombre de caràcters del text a processar.

Si hem de processar una pàgina web o un llibre, **els costos són molt grans!!**

Cercar un text

Un dels algorismes de text d'ús més generalitzat és buscar una paraula dins un text gran. Aquest algorisme es fa servir en:

- ☐ Editors de text
- ☐ Bioinformàtica
- ☐ Cercadors d'internet
- ☐ Bases de dades
- ☐ Antivirus
- ☐ LLMs

Cercar un text: definició del problema

Tenim una cadena P (patró) de m caràcters (la que volem trobar)
i una cadena T (*text*) de n caràcters (en la que busquem el patró),
amb $n > m$.

Per exemple:

P: 001011 T: 10010101101001100101111010

P: happy T: It is never too late to have a happy childhood.

P: GATTCAC T: ATCGGATATCCGGAAACTGGTAGCGTGTAGGAGGTAGCCTGGAAG

Cercar un text: solució ingènua

Una solució ingènua al problema seria anar buscant el patró d'esquerra a dreta a cada posició:

```
10010100010111101001001101
001011.....
.001011.....
..001011.....
...001011.....
....001011.....
.....001011.....
.....001011.....
.....001011
```

Cercar un text: solució ingènua. Codi

1. Alineem el patró a l'inici del text
2. Ens movem d'esquerra a dreta comparant cada caràcter del patró amb el caràcter corresponent del text. Repetim fins que tots els caràcters fan correspondència o trobem diferència.
3. Si hem trobat diferència anem al pas 2, realineant patró una posició a la dreta. Fins que no s'acabi el text.

```
def CercaTextForcaBruta(t:str,p:str) -> int: # conegut com BFStringMatching
    m:int = len(p)
    n:int = len(t)
    for i in range(n-m+1): # i és la posició inicial del patró
        j:int = 0
        while j < m and p[j] == t[i+j]:
            j += 1 # j són els caràcters que coincideixen
        if j == m:
            return i
    return -1
```

Cercar un text: solució ingènua. Complexitat codi

```
def CercaTextForcaBruta(t:str,p:str) -> int:
    m:int = len(p)                # 1 pas
    n:int = len(t)                # 1 pas
    for i in range(n-m+1):        # el de dintre per n-m vegades
        j:int = 0                 # 1 pas
        while j < m and p[j] == t[i+j]: # en el cas pitjor, el de dintre per m vegades
            j += 1                 # 2 passos
        if j == m:                 # 1 pas
            return i               # 1 pas (només s'executarà un cop)
    return -1                      # 1 pas (s'executarà aquest o l'anterior)
```

cost: $2 + (n-m) * (1 + (m-1) * 2 + 1) + 1 \Rightarrow$ si només tenim en compte els components de més pes $O(n*m)$

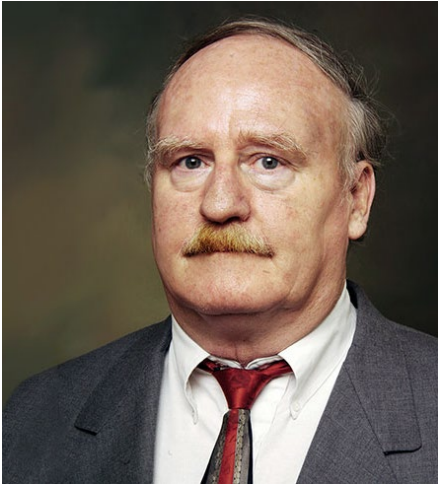
Cercar un text. Complexitat codi. Cas millor i cas mig

A la diapositiva anterior hem vist el cas pitjor. Però quin seria el cas millor?

I pots endevinar quina és la complexitat en textos reals de llenguatge natural?

Cercar un text: Boyer-Moore-Horspool

Font: Universitat de Texas

Robert Boyer

Font: Wikipedia

J. Strother Moore

Robert S. Boyer i J. Strother Moore, dos matemàtics d'Estats Units, l'any 1977 van desenvolupar un algorisme, l'algorisme Boyer-Moore per cercar cadenes que millora una mica la versió ingènua gràcies a preprocessar l'entrada.

Nigel Horspool, un informàtic d'Estats Units, va fer una versió millorada d'aquest algorisme, que tot i tenir el mateix ordre de complexitat, simplifica l'algorisme original de Boyer-Moore.

Nigel Horspool

Font: Universitat de Victòria

Cercar un text: Boyer-Moore-Horspool

Per a poder fer els salts en el patró (de m caràcters) hem de tenir una taula en la que, donada una lletra, ens indiqui quin salt hem de fer (m si no és al patró, la mínima distància al darrer caràcter altrament)

Per exemple, si el patró és BAOBAB, la **taula de desplaçaments** seria la següent:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	Y	Z
1	2	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	3	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6

Si el patró és BARBER, la **taula de desplaçaments** seria la següent:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	X	Y	Z	
4	2	6	6	1	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	3	6	6	6	6	6	6	6	6

Cercar un text: Horspool. Codi

```
def BoyerMooreHorspool(patro:str, text:str)->int:
    m:int = len(patro)
    n:int = len(text)
    if m > n:
        return -1
    taula_desplacaments = []
    for k in range(256):
        taula_desplacaments.append(m)
    for k in range(m - 1):
        taula_desplacaments[ord(patro[k])] = m - k - 1
    taula_desplacaments = tuple(taula_desplacaments)
    k = m - 1
    while k < n:
        j = m - 1
        i = k
        while j >= 0 and text[i] == patro[j]:
            j -= 1
            i -= 1
        if j == -1:
            return i + 1
        k += taula_desplacaments[ord(text[k])]
    return -1
```

Cercar un text: Horspool. Complexitat codi

A la complexitat de l'algorisme ingenu se li afegeix el cost de generar la taula de desplaçaments.

I en el cas pitjor l'algorisme té el mateix cost $O(n*m)$.

El cas promig és d' $O(n)$, però és més eficient que el codi ingenu.

Cerca aproximada d'un text: definició del problema

Tenim una cadena P (patró) de m caràcters (la que volem trobar)
i una cadena T (*text*) de n caràcters (en la que busquem el patró),
amb $n > m$.

El que busquem ara no és exactament el patró sinó la subcadena de T que s'hi assembla més,
és a dir, amb la distància d'edició menor.

Per exemple:

P: BERBER	T: JIM SAW ME IN A BARBERSHOP	Té una distància d'1
P: B.RBAR	T: JIM SAW ME IN A BARBERSHOP	Té una distància de 2
P: VARVAR	T: JIM SAW ME IN A BARBERSHOP	Té una distància de 3

El primer que veurem és un **algoritme per calcular la distància entre el patró i el text.**

Distància d'edició entre dues paraules: Algorisme de Levenshtein

Font: Wikipedia

Vladimir I. Levenshtein

Vladimir Iosifovich Levenshtein, un científic rus que feia recerca sobre computació i combinatòria va desenvolupar aquest algoritme l'any 1965.

Distància d'edició: conceptes preliminars

Si volem **calcular la distància entre el patró i el text**, hem de veure quants canvis hem de fer al patró per a que sigui igual que el text. Considerarem 3 operacions, cadascuna de cost 1:

- Inserció (I): afegir una lletra al patró
- Deletion (D): treure una lletra al patró
- Substitució (S): canviar una lletra al patró.

Considerem també la possibilitat de que dos caràcters coincideixin (C), i llavors el cost és 0

Per exemple:

P: BERBER T: **BARBER**

Transformar BERBER a BARBER comporta 1 canvi, distància 1. Substituïm E per A

P: B.RBAR T: **BARBER**

Transformar B.RBAR a BARBER comporta 2 canvis, distància 2.

Afegim A al patró. Substituïm A per E

P: VARVAR T: **BARBER**

Transformar VARVAR a BARBER comporta 3 canvis, distància 3.

Substituïm V->B, V->B, A->E

Distància d'edició: procediment per calcular-la

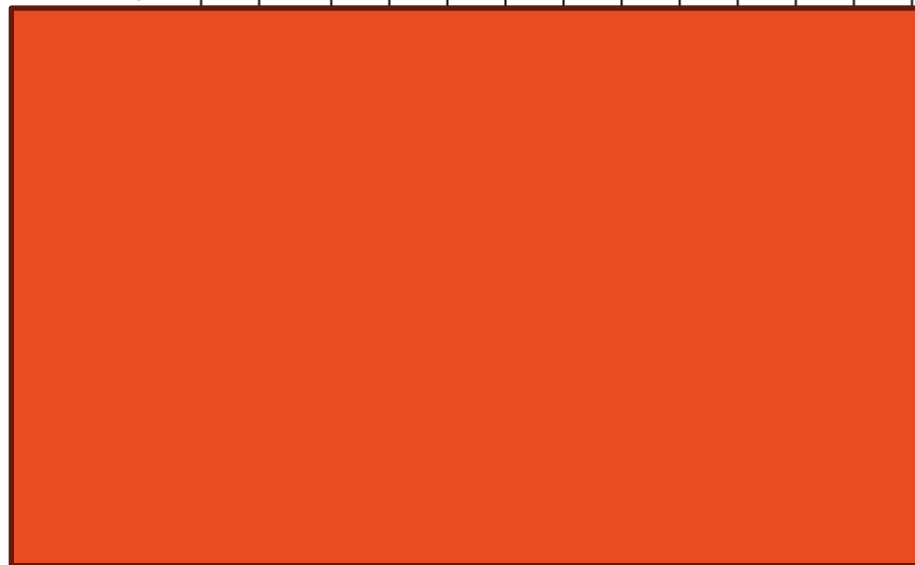
	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N
patró	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
L	1	1	2	3	3	4	5	6	7	8	9	10
E	2	2	1	2	3	3	4	5	6	7	8	9
V	3	3	2	2	3	4	4	5	6	7	8	9
E	4	4	3	3	3	3	4	5	6	6	7	8
N	5	5	4	4	4	4	3	4	5	6	7	7
S	6	6	5	5	5	5	4	3	4	5	6	7
H	7	7	6	6	6	6	5	4	4	5	6	7
T	8	8	7	7	7	7	6	5	4	5	6	7
E	9	9	8	8	8	7	7	6	5	4	5	6
I	10	10	9	8	9	8	8	7	6	5	4	5
N	11	11	10	9	9	9	8	8	7	6	5	4

Per calcular la distància anirem calculant la distància de cada part del text amb cada part del patró, començant pel cas trivial i avançant pas a pas.

Quan tinguem tot el text i tot el patró, ja tindrem la distància final. En el dibuix, **4!**

Distància d'edició: procediment per calcular-la

	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N
patró	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Anem omplint una matriu, si el patró fos buit la distància seria inserir una lletra per cada lletra del text.

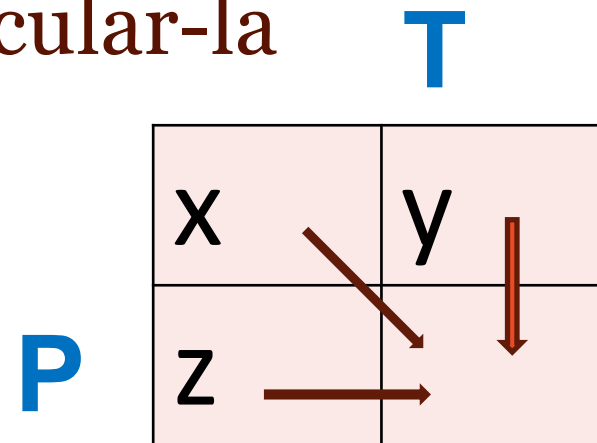
Distància d'edició: procediment per calcular-la

	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N
patró	0											
L	1											
E	2											
V	3											
E	4											
N	5											
S	6											
H	7											
T	8											
E	9											
I	10											
N	11											

Si el text fos buit però el patró no, la distància seria esborrar cadascuna de les lletres del patró.

Distància d'edició: procediment per calcular-la

	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N
patró	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
L	1	1,1										
E	2											
V	3											
E	4											
N	5											
S	6											
H	7											
T	8											
E	9											
I	10											
N	11											

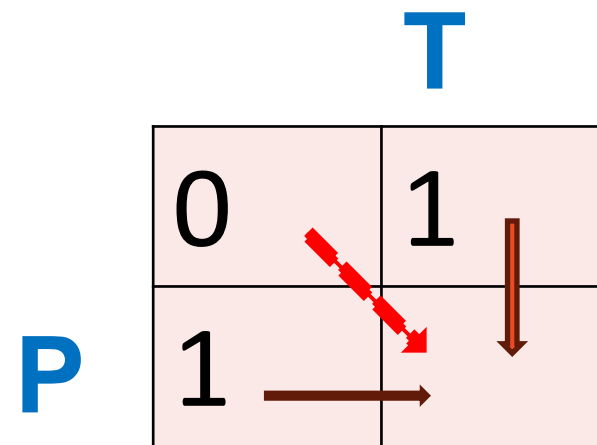

I per les altres caselles avancem pel camí òptim, determinats pel nou caràcter en el text (a la imatge “M”) i pel nou caràcter en el patró (a la imatge “L”). I per les caselles del voltant.

Segons el cas ens tocarà: inserir un caràcter a P (avançar a la dreta), esborrar (delete) un caràcter a P (avançar avall) o coincidir o substituir un caràcter a P (avançar en diagonal). Quin triem? El que correspon als caràcters i que té el menor cost! El cost és el de la casella d'on partim + 1 (o en el cas de coincidència, + 0)

Distància d'edició: procediment per calcular-la

	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N
patró	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
L	1	1,1										
E	2											
V	3											
E	4											
N	5											
S	6											
H	7											
T	8											
E	9											
I	10											
N	11											

En el cas de la imatge la única opció és substituir la L per la M. Per tant avancem en diagonal.

El cost és el de la casella precedent (0) + 1.

Distància d'edició: procediment per calcular-la

D	↓	Deletion, eliminem en el patró, ens desplacem avall											
I	→	Insertion, inserim al patró, ens desplacem a la dreta											
	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N	
patró	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
L	1	1	2	3	3	4	5	6	7	8	9	10	
E	2	2	1	2	3	3	4	5	6	7	8	9	
V	3	3	2	2	3	4	4	5	6	7	8	9	
E	4	4	3	3	3	3	4	5	6	6	7	8	
N	5	5	4	4	4	4	3	4	5	6	7	7	
S	6	6	5	5	5	5	4	3	4	5	6	7	
H	7	7	6	6	6	6	5	4	4	5	6	7	
T	8	8	7	7	7	7	6	5	4	5	6	7	
E	9	9	8	8	8	7	7	6	5	4	5	6	
I	10	10	9	8	9	8	8	7	6	5	4	5	
N	11	11	10	9	9	9	8	8	7	6	5	4	

Les operacions realitzades han estat:

S	
C	
S	I
C	
C	
C	
D	
C	
C	
C	
C	

Clau:

D – Deletion

I – Insertion

S – Substitution

C – Coincidence

S i C són un moviment avall i a la dreta (en diagonal).

Distància d'edició: codi

```
def distancia_levenshtein(patro, text):
    if len(text) == 0:
        return len(patro)
    llargada_patro = len(patro) + 1
    llargada_text = len(text) + 1
    matriu_distancies = [[0] * llargada_text for x in range(llargada_patro)]
    for i in range(llargada_patro):
        matriu_distancies[i][0] = i
    for j in range(llargada_text):
        matriu_distancies[0][j] = j
    for i in range(1, llargada_patro):
        for j in range(1, llargada_text):
            deletion = matriu_distancies[i-1][j] + 1
            insercio = matriu_distancies[i][j-1] + 1
            substitucio = matriu_distancies[i-1][j-1]
            if patro[i-1] != text[j-1]:
                substitucio += 1
            matriu_distancies[i][j] = min(insercio, deletion, substitucio)
    return matriu_distancies[llargada_patro-1][llargada_text-1]
```

Cercar un text aproximat: solució ingènua

Amb Levenshtein hem vist com calcular la distància entre un text i un patró. Però per resoldre el problema plantejat de la Cerca aproximada d'un text caldrà calcular la distància del patró a totes les subcadenaes de T, i llavors escollir la subcadena que té una distància menor:

```
a="hola"
cont=0
for j in range(len(a)):
    for i in range(j+1,len(a)+1):
        cont=cont+1
        print (cont,(a[j:i]))
```

Cercar un text: solució ingènua. Cost

Si n és la longitud de la cadena, el nombre de subcadenaes és $\sum_{i=1}^n i = \frac{n(n+1)}{2}$ que té una complexitat $O(n^2)$. I, com hem vist, el cost de calcular la distància per cada subcadena és d' $O(n*m)$.

Per tant la complexitat total seria de $O(n^3 * m)$

Cercar un text aproximat: optimització

Només cal adonar-se que si a la matriu de Levenshtein omplim la primera fila amb zeros tindrem una petita variació que ens permetrà trobar la subcadena de distància mínima!

	text	M	E	I	L	E	N	S	T	E	I	N
patró	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
L	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
E	2	2	1	2	1	0	1	2	2	1	2	2
V	3	3	2	2	2	1	1	2	3	2	2	3
E	4	4	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3
N	5	5	4	4	4	3	2	3	3	4	4	3
S	6	6	5	5	5	4	3	2	3	4	5	4
H	7	7	6	6	6	5	4	3	3	4	5	5
T	8	8	7	7	7	6	5	4	3	4	5	6
E	9	9	8	8	8	7	6	5	4	3	4	5
I	10	10	9	8	9	8	7	6	5	4	3	4
N	11	11	10	9	9	9	8	7	6	5	4	3

Cercar un text aproximat: optimització. Un altre cas

	text	C	A	G	A	T	A	A	G	A	G	A	A
patró	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1
A	2	2	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1
T	3	3	2	2	1	0	1	2	2	1	1	1	1
A	4	4	3	3	2	1	0	1	2	2	2	1	1
A	5	5	4	4	3	2	1	0	1	2	3	2	1

En aquest exemple la distància mínima és 0, però veiem que, a diferència de Levenshtein, aquí es podrien donar diverses solucions. A l'exemple es mostra que hi ha diverses subcadenaes que tenen distància 1.

Camí enrere

Quan usem 0 a la primera fila la mínima distància és el mínim de la darrera fila, però a quin text es correspon? Per saber-ho hem de desfer el camí fet.

	text	C	A	G	A	T	A	A	G	A	G	A	A
patró	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G	1	1	1	0 ₃	1	1	1	1	0	1	0	1	1
A	2	2	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1
T	3	3	2	2	1	0	1	2	2	1	1	1	1
A	4	4	3	3	2	1	0	1	2	2	2	1	1
A	5	5	4	4	3	2	1	0 ₇	1	2	3	2	1

	text	C	A	G	A	T	A	A	G	A	G	A	A
patró	S	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
G	D	S	S	C	S	S	S	S	C	S	C	S	S
A	D	S	C	D	C	I	C	C	D	C	I	C	C
T	D	S	D	S	D	C	I	S	S	D	S	D	S
A	D	S	C	S	C	D	C	C	I	C	S	C	C
A	D	S	C	S	C	D	C	C	I	C	S	C	C

A mida que anem avançant a la matriu de Levenshtein anirem apuntant el canvi fet i així el podem desfer. C o S ens movem en diagonal, I ens movem cap a l'esquerra, D cap amunt.

Pots omplir la matriu de Levenshtein del patró “sitting” i del text “kitten”?

		k	i	t	t	e	n
s							
i							
t							
t							
i							
n							
g							

Levenshtein. Exercici 2

Ara que tens la solució, pots desfer el camí fet?

		k	i	t	t	e	n
	0	1	2	3	4	5	6
s	1	1	2	3	4	5	6
i	2	2	1	2	3	4	5
t	3	3	2	1	2	3	4
t	4	4	3	2	1	2	3
i	5	5	4	3	2	2	3
n	6	6	5	4	3	3	2
g	7	7	6	5	4	4	3

Subcadenes amb condicions en algorismes de text

Un altre problema habitual en cadenes de text és buscar una subcadena que compleixi una propietat: sense caràcters repetits, amb tantes vocals com consonants, que sigui palíndrom, etc.

Aquest algorisme s'aplica a sumes màximes, anàlisi de fluxos de dades, cerca d'expressions regulars...

Solució ingènua

Com hem vist en els problemes anteriors recórrer totes les subcadenes és molt car computacionalment, d'ordre $O(n^2)$ o pitjor.

Finestres lliscants

Una solució òptima a la cerca de subcadena que compleixin certa condició és l'ús de finestres lliscants. Una finestra és un fragment de text delimitat per dos punters:

- ❑ `iniciFinestra` (punter esquerre)
- ❑ `finalFinestra` (punter dret)

La finestra pot créixer o reduir-se segons la propietat que busquem.

Només llegim el text una sola vegada (recorregut linial, $O(n)$)

Solució ingènua

Com hem vist en els problemes anteriors recórrer totes les subcadena és molt car computacionalment, d'ordre $O(n^2)$ o pitjor.

Exemple: subcadena més llarga sense caràcters repetits

a b c a b d c b b Finestra

i f [a]

i f [a b]

i f [a b c]

i f !a repetida

i f [b c a]

i f !b repetida

i f [c a b]

Subcadena més llarga

[a]

[a b]

[a b c]

[a b c]

[a b c]

Finestres lliscants. Exercicis

Pots continuar l'algorisme i definir la finestra actual i la subcadena més llarga 3 lletres més?

Quin és el resultat final?

Notebook de suport

Observa el codi de la subcadena més llarga al notebook dels codis de teoria

Gràcies i recapitulació

MIREIA RIBERA | ACCESSIBILITAT DIGITAL
EXPERIÈNCIA D'USUARI
VISUALITZACIÓ DE DADES

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Recapitulació

El text és un format molt costós de processar amb algoritmes

Els algorismes de Boyer-Moore-Horspool i Levenshtein ens ajuden a optimitzar la cerca de text exacte o aproximat.

Les finestres lliscants són un mètode eficient de trobar subcadenaes que compleixin una condició.